

Tamer İlbuğa / Aralık 2018

Friedrich Ebert Vakfı'nın yayınladığı *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabındaki son gelişmeler 2013 sonbaharına kadar ele alınmış, Aralık 2018'de ise kitabın Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Günümüze kadar Avrupa Birliği'nde ve üye ülkelerde önemli değişiklikler olmuştur. Bu nedenle elinizdeki bu küçük broşürde kitabın bazı bölümlerinin güncellenmesi amaçlanmıştır. Son gelişmeler 11 Aralık 2018'e kadar dikkate alınmıştır.

Cäcilie Schildberg u. a. (2014): Europa und Soziale Demokratie. Lesebuch der sozialen Demokratie 4, 2. aktualisierte Auflage, Friedrich-Ebert-Stiftung, Abteilung Politische Akademie (Hg.), Bonn.

Cäcilie Schildberg v.d (2014): Avrupa ve Sosyal Demokrasi. Sosyal Demokrasi El Kitabı 4, 2. güncellenmiş baskı, Friedrich Ebert Vakfı, Siyaset Akademisi Birimi (Ed.), Bonn.

İçindekiler

- 3 — Giriş
- 3 — Avrupa Birliği Kurumları
- 3 — Avrupa Parlamentosu
- 4 — Avrupa Seçim Listeleri
- 5 — Komisyon Başkanı
- 5 — 2019 Avrupa Parlamentosu Seçimleri
- 8 — Avrupa Tartışmaları: Polonya, Yunanistan, Büyük Britanya, Fransa ve Almanya
 - 8-Polonya
 - 9-Yunanistan
 - 11-Büyük Britanya – Brexit
 - 13-Fransa
 - 16-Almanya
- 17 — Avrupa Birliği'nin Genişlemesi
- 18 — Sosyal Avrupa
- 20 — Avrupa 2020 Stratejisi
- 21 — Eurobarometre Anketlerine göre AB'nin Durumu
- 23 — Avrupa Birliği Bütçesi
- 24 — Kaynakça

Giriş

2018'in sonunda Avrupa'ya ve dünya geneline bakıldığında her yerde ciddi krizlerle karşı karşıya olunduğu görülmektedir. İklim değişikliği ve göç hareketleri gibi olguların çözümü için uluslararası işbirliğinin gerekli olduğu ortadayken birçok yerde izlenen politikalar bunun tersi özellikler taşımaktadır. ABD'de Trump'ın "America first" politikasıyla ülkenin çok taraflı antlaşmalara (multilateral) dayanan liberal uluslararası sistemden geri çekilmesi, birçok ülkede sağ popülist hükümetlerin seçilmesi, iklim değişikliğine karşı mücadelenin yetersiz kalması ve dünyanın her yerinde gelir eşitsizliğinin artması sadece dünyanın önemli sorunlarından bazılarını göstermekle kalmayıp aynı zamanda sosyal demokrasinin içinde bulunduğu krizi de ortaya çıkarmaktadır.

Avrupa Birliği'ne bakıldığında sosyo-ekonomik açıdan bir güney-kuzey ayrışması ve sosyo-kültürel açıdan bakıldığında da bir batı-doğu ayrışması bulunmaktadır. Böyle bir ortamda sosyal demokrasinin görevi, *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında da vurgulandığı gibi, insanlara ulaşabilen politikalarla Avrupa Birliği'ni bir arada tutmak ve geliştirmek olmalıdır.

Bu çalışmada *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ele alınan temel konular doğrultusunda 2014'ten sonra gerçekleşen bazı gelişmeler güncellenmiştir. Orijinal kitaba ilişkin güncellenen bölümler dipnotta gösterilmiştir.

Avrupa Birliği Kurumları

Avrupa ve Sosyal Demokrasi el kitabında yer alan AB kurumlarının güncel başkanları aşağıda belirtilmiştir:

AB Zirvesi Başkanı	Donald Tusk (Polonya)
AP Parlamentosu Başkanı	Antonio Tajani (İtalya)
AB Komisyonu Başkanı	Jean-Claude Juncker (Lüksemburg)
AB Yüksek Temsilcisi	Federica Mogherini (İtalya)
Avrupa Merkez Bankası Başkanı	Mario Draghi (İtalya)

Avrupa Parlamentosu¹

Avrupa Parlamentosu Lizbon Antlaşması'na göre 750 milletvekili ve bir

¹-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 3.1, S. 54-56.

başkandan oluşmaktadır. İlk kez 2014 parlamento seçimlerinde bu düzenleme uygulamaya girmiştir. Ancak Mayıs 2019'da yapılacak seçimlerde Brexit sürecinden dolayı parlamentonun sandalye sayısı değişecektir. Eğer Birleşik Krallık öngörüldüğü gibi Mart 2019'da Avrupa Birliği üyeliğinden çıkarsa parlamentodaki milletvekili sayısı 751'den 705'e düşecek ve Birleşik Krallık'ın 73 milletvekilininin 27'si diğer üye ülkelere dağıtılacaktır. Ancak bu dağıtım eşit oranda değil, güncel parlamentoda temsiliyet oranı biraz daha dezavantajlı olan ülkelere yapılacaktır. Geriye kalan 46 sandalye ise ileride AB'ye üye olacak ülkelere rezerve edilmiştir (Europäischer Rat 2018).

Avrupa Parlamentosu Brexit'ten önce ve sonra ülkelere göre milletvekili sayısı							
	önce	sonra	fark		önce	sonra	fark
Belçika	21	21	=	Malta	6	6	=
Bulgaristan	17	17	=	Hollanda	26	29	+3
Danimarka	13	14	+1	Avusturya	18	19	+1
Almanya	96	96	=	Polonya	51	52	+1
Estonya	6	7	+1	Portekiz	21	21	=
Finlandiya	13	14	+1	Romanya	32	33	+1
Fransa	74	79	+5	İsveç	20	21	+1
Yunanistan	21	21	=	Slovakya	13	14	+1
İrlanda	11	13	+2	Slovenya	8	8	=
İtalya	73	76	+3	İspanya	54	59	+5
Hırvatistan	11	12	+1	Çek Cumhuriyeti	21	21	=
Letonya	8	8	=	Macaristan	21	21	=
Litvanya	11	11	=	Birleşik Krallık	73	-	-73
Lüksemburg	6	6	=	Kıbrıs	6	6	=
Brexit'ten önce toplam 751 milletvekili							
Brexit'ten sonra toplam 705 milletvekili							

Avrupa Seçim Listeleri²

Avrupa ve Sosyal Demokrasi el kitabında yer alan Avrupa seçim listelerinin oluşturulması talebi Şubat 2018'de Avrupa Parlamentosu tarafından redde-

2-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 4.1, S. 89-90.

dildi. Muhtemelen bu talep uzun bir süre tekrar gündeme gelmeyecektir (Europäisches Parlament 2018b).

Komisyon Başkanı³

2014 Avrupa Parlamentosu seçimleri parlamentonun meşruiyetini ve önemini artırması açısından önemli bir seçim olmuştur. Komisyon başkanı olarak sosyal demokratlar Alman politikacı Martin Schulz'u ve Hıristiyan demokratlar ise Lüksemburg'lu Jean-Claude Juncker'i aday göstermiştir. Seçim kampanyasında iki aday da sık sık televizyon programlarına çıkarak ve mitingler düzenleyerek Avrupa'nın yüzünü temsil etmiş ve böylece Avrupa kamuoyunun gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.

Seçimi Hıristiyan demokratların kazanması nedeniyle Jean-Claude Juncker Avrupa Birliği Zirvesi tarafından aday gösterilerek, Avrupa Parlamentosu tarafından Avrupa Komisyon Başkanı seçilmiştir. Lizbon Antlaşması'na göre AB Zirvesi Komisyon başkanı adayını önerirken seçim sonuçlarının dikkate alınması gerekmektedir. Bu kural ilk kez bu seçimlerde uygulanmış, sosyal demokratların adayı Martin Schulz ise Avrupa Parlamentosu Başkanı seçilmiştir. Bir süre sonra Almanya'da yapılacak olan Federal Parlamento seçimlerinde Angela Merkel'e karşı SPD'nin başbakan adayı gösterilen Martin Schulz siyasi hayatına Berlin'de devam etmektedir.

2019 Avrupa Parlamentosu Seçimleri⁴

27 üye ülkeden yaklaşık 400 milyon seçmenin katılabileceği 9. Avrupa Parlamentosu seçimleri Mayıs 2019'da yapılacaktır. Avrupa seçimlerine katılım oranı geleneksel olarak düşük düzeyde olmaktadır. Parlamento'nun öneminin gittikçe artırılmasına ve artık partilerin Avrupa çapında Komisyon başkan adaylarını belirleyerek seçim kampanyaları yapmalarına rağmen 2009 ve 2014 seçimlerinde seçime katılım oranı % 43 seviyesinde kalmıştır. Bu da AP'nin ulusal parlamentolara göre ikinci düzeyde benimsendiğini göstermektedir. Dolayısıyla *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında da talep edildiği gibi Avrupa'nın yurttaşlara yakınlaştırılması için sosyal Avrupa gibi güçlü ve

3-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 3.1, S. 52-53.

4-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 3.1, S. 54-56.

çekici bir vizyona ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak bu vizyonu kitlesel çapta savunabilecek ve hayata geçirebilecek Avrupa sosyal demokrasisi neredeyse Avrupa'da girdiği tüm seçimleri kaybetmektedir.

Bütün bunlara rağmen yine de Eurobarometre (Eurobarometer 2018) araştırmasına göre yurttaşların % 47'si parlamentonun "daha önemli rol" üslenmesini istemektedir. 2017'de Fransa cumhurbaşkanlığı seçiminde Emmanuel Macron'un Avrupa'yı pozitif anlamda ön plana çıkararak seçimleri kazanması örneği, aslında akıllı seçim kampanyaları yürütülerek Avrupa politikalarıyla da seçimlerin kazanılabileceğini göstermiştir.

2014-2019 AP'deki Siyasi Gruplar (3.11.2018)			
Parti /Grup	Milletvekili sayısı	Alman milletvekili sayısı	(Eş) başkanı bir Alman olan grup - notlar
Avrupa Halk Partisi Grubu Group of the European People's Party (Christian Democrats)	219	34	Manfred Weber (CSU)
AP Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı Grubu Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in the European Parliament	187	27	Udo Bullmann (SPD)
Avrupalı Muhafazakarlar ve Reformistler European Conservatives and Reformists Group	73	6	AfD'den parlamentoya girip ayrılan grup
Avrupa için Liberaller ve Demokratlar İttifakı Group of the Alliance of Liberals and Democrats for Europe	68	4	
Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı Group of the Greens/European Free Alliance	52	13	Ska Keller (Yeşiller)

Avrupa Birleşik Solu/Nordik Yeşil Solu Confederal Group of the European United Left - Nordic Green Left	51	8	Gabriele Zimmer (Sol Parti)
Avrupa Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Grubu Europe of Freedom and Direct Democracy Group	43	1	
Avrupa Milletleri ve Özgürlük Grubu Europe of Nations and Freedom Group	34	1	
Bağımsız Üyeler-Bir siyasi gruba dahil olmayan üyeler	24	2	

(Europäisches Parlament 2018a)

Almanya açısından gelecek parlamento seçimlerine bakıldığında önümüze çıkan tablo şu şekildedir: Alman Hıristiyan Sosyal Birlik (CSU) üyesi ve şimdiki Avrupa Halk Partisi grup başkanı Manfred Weber muhafazakarların Komisyon başkan adayı olarak belirlenmiştir. Manfred Weber'in Komisyon başkanı seçilme olasılığı çok yüksek görülmektedir, çünkü anketler Avrupa Halk Partisi'nin parlamentoda en güçlü parti olacağına işaret etmektedir. Bu ise Walter Hallstein'dan (1958-1967) sonra bir sonraki Komisyon başkanının da Almanya'dan gelebileceğini göstermektedir.

Avrupa Yeşilleri de Komisyon başkan adayı olarak Alman Yeşilleri'nden Ska Keller ve Hollanda Yeşilleri'nden de Bas Eickhout'u belirlerken Avrupa sosyal demokratları ise Hollandalı ve şimdiki Avrupa Komisyonu başkan yardımcısı olan Frans Timmermans'ı aday göstermiştir.⁵ Diğer partilerin adayları henüz belirlenmemiştir.

Genel olarak 2019 seçimleri Avrupa'nın aşırı sağ partilerinin güçlenmesi ve bu partilerin Avrupa Birliği'ni reddetmeleri ya da en azından milliyetçi yak-

5- SPD'nin ulusal düzeyde AP seçimlerinin birinci adayının Katarina Barley olması partinin Avrupa'ya verdiği önemi göstermektedir. Merkel hükümetinde adalet bakanı olan Katarina Barley bakanlıktan istifa edecek ve kariyerine Brüksel'de devam edecektir. Barley çalışmalarında sosyal Avrupa konusuna ağırlık vereceğini ve "Avrupa çapında bir asgari ücret sisteminin ve bir Avrupa sosyal sigortalar sisteminin" inşa edilmesinin gerekli olduğunu vurgulamaktadır (Spiegel Online 2018a).

laşımalarıyla zayıflatmaları ile karşı karşıya olduğu için Avrupa'nın geleceğini de yakından belirleyecek bir seçim olacaktır.

Avrupa Tartışmaları: Polonya, Yunanistan, Büyük Britanya, Fransa ve Almanya

Polonya⁶

Polonya'nın Avrupa ile olan güncel ilişkisi *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında 2005-2007 yıllarının bir istisnai durum olduğunun belirtildiği düzeye tekrar gelmiş bulunmaktadır. Kasım 2015'te yapılan seçimlerde Jaroslaw Kaczynski'nin başkanı olduğu ulusalcı-muhafazakar Hukuk ve Adalet Partisi hem parlamentoda hem de senatoda mutlak çoğunluğu kazanarak tek başına iktidar olmuştur. Cumhurbaşkanı'nın da aynı partiden olduğu düşünülürse Polonya'nın siyasi sistemi bir parti tarafından belirlenmektedir. Kaczynski parti başkanı olmasına rağmen başbakan olmak istememiş ve Beata Szydlo'yu başbakan seçirmiştir. Aralık 2017'de istifa eden Szydlo'nun yerine Ekonomi ve Maliye Bakanı olan Mateusz Morawiecki başbakan olsa da Polonya'da politikanın Hukuk ve Adalet Partisi Başkanı Kaczynski tarafından belirlendiği ve ona karşı karar alınmadığı açık bir gerçektir.

Polonyalıların Avrupa Birliği'ne % 70 düzeyindeki olumlu yaklaşımları AB genelinin üstünde olmasına rağmen iktidarda AB'ye mesafeli duran milliyetçi bir partinin olması aslında şaşırtıcı bir durumdur. Bu durum Polonyalı analistlere göre çelişki barındırmamaktadır. Çünkü Polonyalılar ulusüstü yapılanmaların ön planda olmadığı, bilakis ulus devletlerin saygınlığını ve gücünü koruyan bir AB istemektedirler. Tam da burada AB ile görüş farklılıkları su yüzüne çıkmaktadır. Avrupa Komisyonu'na göre AB ilk önce bir değerler birliğidir ve bu değerler de Lizbon Antlaşması'yla onaylanmıştır. Avrupa Birliği ve Polonya arasındaki gerilim başlıca iki konuda öne çıkmıştır. Birinci konu; Polonya Hükümeti'nin bir adalet reformu kapsamında Anayasa Mahkemesi'ni kendi lehine olan bir yapıya dönüştürmesi ve Avrupa Komisyonu'nun da bu adalet reformunun AB değerlerine aykırı olduğunu belirterek tarihinde ilk kez Lizbon Antlaşması'nın 7. Maddesine (Avrupa

değerlerinin ağır ihlali) göre bir süreci başlatmasıdır. Bu süreç sonucunda Polonya haksız bulunursa ve yasayı değiştirmez ise en ağır yaptırım olarak Polonya'nın oy hakkı alınabilir. Ancak bu durum siyaseten pek olası görünmemektedir. Çünkü bunun için Polonya'nın oybirliğiyle haksız bulunması gerekmektedir, oysa benzer bir süreçten geçen Macaristan buna onay veremeyeceğini şimdiden ilan etmiştir (Süddeutsche Zeitung 2018).

İkinci konu ise AB'ye gelen mültecilerin yapılan anlaşmaya göre ülkelere dağıtılmasıyla ilgilidir. Polonya bu anlaşmaya uymak istemediği için Komisyon Polonya'yı (Macaristan ve Çekya da dahil olmak üzere) Avrupa Birliği Adalet Divanı'na şikayet etmiştir (Zeit Online 2017). Bu iki olay Polonya'nın son zamanlarda AB'den değerler bağlamında da uzaklaşmaya başladığının göstergesidir. Ancak bu olaylar Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılım oranı (% 24'lerde) ile birlikte düşünüldüğünde, aslında Avrupa Birliği'nin güncel halinin Polonyalıların gözünde pek de iyi bir yere sahip olmadığını göstermektedir. Biraz ironik olan bir durum ise Avrupa Birliği Başkanlığı görevini Jaroslaw Kaczynski'nin 2007'de seçimleri kaybettiği rakibi Donald Tusk'un yürütmesidir.

Polonya dış politika alanında AB'nin genişlemesini destekleyen bir pozisyonu desteklemekte olup özellikle de Balkan ülkelerinin ve Ukrayna'nın üyeliğine sıcak bakmaktadır. Savunma politikası ise AB üzerinden değil ABD üzerinden belirlenmekte yani sıkı bir transatlantik yönelim içermektedir.

Yunanistan⁷

Avrupa ve Sosyal Demokrasi el kitabında da öngörüldüğü gibi 2015'te Yunanistan'da siyasi sistem tamamen değişmiştir. Mali kriz nedeniyle yaşanan gelişmeler sonucunda Ocak 2015'te yapılan parlamento seçimlerinde Alexis Tsipras'ın SYRIZA partisi muhafazakar Nea Dimokratia'dan daha fazla oy alarak hükümeti kurmak için görevlendirildi. SYRIZA hükümeti sağ popülist ANEL ile kurmak zorunda kaldı, ancak koalisyonun belirleyici ortağı kendisi oldu. Yunanistan yakın tarihinin köklü partisi PASOK ise % 4,7 gibi bir tarihi sonuçla siyasi sahneden silindi. Bu kesimin oyları büyük oranda

6-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 6.4, S. 137-141.

7-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 6.5, S. 141-144.

artık SYRIZA'ya kaymış bulunmaktadır. Eylül 2015'te yapılan erken seçimlerde partilerin oy oranında neredeyse bir değişiklik olmadığı için hükümette bulunan SYRIZA/ANEL koalisyonu günümüze kadar devam etmektedir. 2019'da yapılacak parlamento seçimlerinde anketler Nea Dimokratia'nın önde olduğunu ve SYRIZA'nın ikinci sırada olduğunu göstermektedir. PASOK ise birçok sol eğilimli küçük partiyle birleşerek yeni "Değişim Hareketi" (KINAL) adında bir çatı örgütü kurdu ve seçimlere bu şekilde katılmayı planlamaktadır (Pagoulatos 2018: 4-5). Ancak anketler PASOK'un önemli bir başarı elde edemeyeceğine işaret etmektedir. Değişim Hareketi kendini ılımlı sol eğilimli bir parti olarak tanımlamaktadır.

Yunanistan'da yaşanan ekonomik kriz devam etmekte ancak 20 Ağustos 2018'de AB tarafından 2010'dan beri süren mali yardım programları sona ermiş bulunmaktadır. Böylece Yunan hükümeti kendi bütçesi üzerindeki hakimiyetini artık yeniden kazanmış olmaktadır. Yani sekiz yıl süren bu bütçe harcamalarının Troyka (Avrupa Merkez Bankası, Komisyon, IMF) tarafından onaylanma politikası da sona ermiştir. Bununla birlikte ekonomik krizin devam ettiği düşünülürse elde edilen bütçe hakimiyetinin manevra alanının da çok sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır. Yunanistan'ın son on yılına bakıldığında bir insani felaket senaryosu görülmektedir. 2008'e göre ekonomik gücünün (GSYH) dörtte birini kaybeden, işsizlik oranı % 20'lere çıkan Yunanistan'da üç Yunan'dan birinin yoksulluk sınırı altında yaşadığı, on gencin altısının işsiz olduğu ve tahminen dört yüz binden fazla insanın (işgücünün yaklaşık % 9'u) Yunanistan'dan göç ettiği bir durumla karşı karşıya kalınmıştır. Göç edenlerin arasında en iyi eğitimlilerin de bulunduğu düşünülürse felaketin boyutu daha iyi anlaşılabilir (Pagoulatos 2018:2). Peki, Yunanistan'ı nasıl bir gelecek beklemektedir? Yunanistan'ın borç oranı milli gelirin % 190'ını bulmaktadır. AB ile yapılan uzun süreli antlaşmaya göre borç oranını yaklaşık % 100'e indirebilmek için kırk yıl boyunca yani 2060'a kadar her sene % 2,2 faiz dışı bütçe fazlası elde etmesi gerekmektedir. Böyle bir ekonomi politikasının şimdiye kadar dünyanın hiçbir ülkesinde başarılı olamaması nedeniyle bunun Yunanistan'da nasıl başarılabileceğini de kimse bilememektedir (DGB 2018). Ancak kesin olan şey şudur: Bundan sonraki bütün hükümetler ekonomi ve sosyal alanda çok kısıtlı yaptırım gücüne

sahip olacaktır. Krizin bütün bu ekonomik ve insani felaket boyutu göz önünde bulundurulduğunda Yunanların büyük çoğunluğunun Avrupa Birliği'nden çıkma taraftarı olmaması şaşırtıcıdır. Bütün büyük partilerin, buna özellikle SYRIZA da dahil, AB'den yana bir tutum alırken aynı zamanda da AB'nin neoliberal ekonomi politikasının değişmesi gerektiğini vurguladıkları görülmektedir. Yunanistan'da sağ popülist ya da aşırı sağ partiler de olmakla beraber bunlar diğer ülkelerde olduğu gibi çok güçlenemediler. Bu durum Yunanistan'da yerleşik bir demokrasi geleneği olduğunu göstermektedir.

Büyük Britanya* – Brexit

ılımlı Avrupa taraftarı olan muhafazakar başbakan David Cameron Avrupa Birliği'nden çıkmayı destekleyen grubun partisinde gittikçe güçlenmesinden dolayı 2015'te yapılacak seçimleri kazanması halinde AB'den çıkmak için en geç 2017'de bir referandum yaptıracağına ilişkin söz vermişti. Haziran 2016'da % 72 katılım oranıyla gerçekleşen referandumda seçmenlerin % 52'si Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden çıkması yönünde oy kullandı. Seçim analizlerine göre Muhafazakar Parti seçmenlerinin % 58'i ve İşçi Parti seçmenlerinin de % 38'i Brexit için oy kullandı. Böylece Brexit diye adlandırılan süreç de başlamış oldu (BBC 2018).

Başbakan David Cameron AB'de kalma taraftarı olduğu için kaybedilen referandum sonrası istifa etti ve yerine günümüze kadar başbakanlığı devam eden Theresa May seçildi. Başbakan Theresa May 29 Mart 2017'de resmi olarak Avrupa Birliği Antlaşması'nın 50. Maddesine göre Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılacağını bildirdi. Resmi ayrılma dilekçesini sunduktan iki yıl sonra yani 29 Mart 2019'da Büyük Britanya AB'den ayrılmış olacak. Bu iki yıl içerisinde taraflar arasında bir ayrılma antlaşması yapılması ve ayrılmanın prosedürünün belirlenmesi müzakereleri sürmektedir. Theresa May hükümeti ve Avrupa Birliği bir ayrılma antlaşması Avam Kamarası'nın üzerinde mutabakat sağladı. Ancak hem Avam Kamarası'nın hem de AB Parlamentosu'nun antlaşmayı onaylaması gerekmektedir.⁹

8- *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 6.2, S. 131-133.

9- 11 Aralık 2018'de Brexit için planlanan parlamento onayı Theresa May tarafından ertelendi. May hem kendi partisinde hem koalisyon ortağında ve hem de muhalefetteki Brexit

Bu durumda Brexit sürecine biraz yakından bakmakta fayda var. Çünkü bu süreç Büyük Britanya'nın yanında Avrupa Birliği'ni de derinden etkilemektedir. Avrupa Birliği; Fransa'nın yanında tek nükleer güç olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi üyesini, Almanya'dan sonra ikinci büyük ekonomisini, üçüncü büyük nüfusa sahip üye ülkesini, "dünya finans merkezini" ve AB bütçesine net ödeme yapan en büyük üçüncü üyesini kaybedecek.

Büyük Britanya'da hiçbir zaman çok büyük destek görmeyen Avrupa Birliği, Brexit'i onaylayanlar tarafından ülkede yaşanan sorunlar için günah keçisi ilan edilmiştir. Bu kesim daha çok İngiltere'nin ekonomik sorun yaşayan bölgelerinde yaşayanlar, görece daha yaşlı insanlar ve özellikle AB'nin kişilerin serbest dolaşım hakkı kapsamında Doğu Avrupa ülkelerinden gelen göçmenlere karşı olan insanlardan oluşmaktadır. Yani Avrupa'nın birçok ülkesinde farklı şekilde yaşanan "küreselleşmenin kaybedenleri" fenomeni sağ-aşırı sağ partilerin de etkili kampanyaları ile Büyük Britanya'da Brexit'e yol açmıştır.

Brexit Antlaşması'nın bazı önemli maddeleri şu şekildedir:

- Büyük Britanya 29 Mart 2019'da AB'den ayrılacak. En az 2020 sonuna kadar bir geçiş dönemi olacak. Bu geçiş dönemi 2022 sonuna kadar uzatılabilecek.
- Bu geçiş döneminde Büyük Britanya AB iç pazarında ve Gümrük Birliği'nde kalacak ve AB kuralları yürürlükte olmaya devam edecek. Yani gümrük kontrolleri ya da seyahat kısıtlamaları olmayacak.
- Büyük Britanya AB'den ayrıldıktan sonra AB'nin karar alma sürecine katılamayacak, ancak yeni yasalara uymak zorunda kalacak.

Antlaşması'na karşı direnişten dolayı bu adımı atmamak zorunda kaldı. May antlaşmasının AB ile tekrar müzakere edileceğini söylemekte ancak AB tekrar müzakerelerin kesinlikle söz konusu olmadığını ifade etmektedir.

Bu sürecin nasıl gelişeceği tahmin edilememektedir ancak üç olası sonuç ortaya çıkmaktadır. Birincisi AB'nin bağlayıcı olmayan bir siyasi beyanda bulunması ve Avam Kamarası'nın Brexit Antlaşması'nı onaylamasıdır. İkincisi Büyük Britanya'nın antlaşma olmadan AB'den ayrılmasıdır. Bu hiçbir geçiş süreci olmadan ve düzenleme yapılmadan sert bir çıkış demektir ve sonucunun özellikle ekonomik açıdan Büyük Britanya için çok kötü olacağı kesindir. Üçüncü olası durum ise ABAD'ın da onayladığı gibi Büyük Britanya'nın tek tarafı olarak AB'den çıkma dilekçesini geri çekmesi ya da yeni bir referandum yapması ve üyeliğinin devam etmesidir (Frankfurter Rundschau 2018).

- Büyük Britanya'da yaşayan üç milyon AB vatandaşı ve AB'de yaşayan bir milyon Britanya vatandaşı geçiş döneminden sonra da haklarını kaybetmeden istedikleri yerde yaşamaya devam edebilecek.
- Büyük Britanya son olarak AB'ye yaklaşık kırk beş milyar euro ödeme yapacak.
- AB üyesi İrlanda Cumhuriyeti ile Kuzey İrlanda arasındaki sınır açık kalacak ve geçiş döneminde bu konuyla ilgili kesin bir anlaşmaya varılacak. Ancak anlaşma sağlanamaz ise Büyük Britanya Gümrük Birliği üyesi olarak kalacak (European Commission 2018a).

Brexit referandumundan sonra başlayan tartışmalarda Avrupa Birliği'nin artık dağılabileceği çünkü diğer birçok üye ülkenin de Brexit'i örnek olarak benzer bir süreci başlatabileceği görüşü yaygınlaşmıştı. Ancak somut Brexit süreci bir üye ülkenin AB'den ayrılmasının hiç de kolay olmadığını, AB'nin de ayrılmak isteyen ülkeye hiç taviz vermediğini açıkça ortaya koymuştur.

Fransa¹⁰

Fransız parti sistemi son iki yıldır radikal bir değişim geçirmektedir. Ancak bu değişimle sistemin nasıl konsolide olacağı 2022'de yapılacak cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerinde daha da netleşecektir. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un 2017 seçimlerinden bir yıl önce kurduğu sosyal-liberal hareket "La Republique En Marche" (LREM), geleneksel olarak sağ ve sol partiler arasındaki iktidar değişikliğine son vermesiyle bu radikal değişimin en önemli göstergesi olmuştur.

Adayların cumhurbaşkanlığı seçiminin birinci turunda aldığı oy değişimi net bir şekilde göstermektedir. Emmanuel Macron (LREM) % 24, Marine Le Pen (Front National) % 21,3, François Fillon (Les Republicains) % 20, Jean-Luc Melenchon (La France insoumise) % 19,6, Benoit Hamon (Parti Socialiste) % 6,4.

Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turunda diğer partiler aşırı sağcı Marine Le Pen'i engellemek için Macron'u % 66'yla seçtiler. Bu rakamlar aynı zamanda Macron'un aslında sadece % 24'lük bir seçmen kitlesinin olduğunu ve cumhurbaşkanlığı sürecinin pek de sorunsuz geçmeyeceğine işaret

10- *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 6.3, S. 134-136.

etmektedir. Nitekim Kasım 2018'de başlayan "Sarı Yelekliler"¹¹ hareketi bunun bir kanıtıdır.

Sosyalist Parti bir önceki seçimlerde hem cumhurbaşkanlığı hem de parlamento seçimlerini kazanmışken, 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oyların sadece % 6'sını almış ve parlamentoda da 295 milletvekilini kaybederek sadece 45 milletvekili çıkarabilmiştir. Böylece Fransa'nın köklü Sosyalist Partisi kendi içinde bir bölünme de yaşayarak siyasi arenadan silinmiş oldu ve partinin birçok önemli ismi Macron'un hareketine katıldı.

Geleneksel olarak Avrupa karşıtı olan Front National seçim kampanyasında Fransa'nın euro bölgesinden çıkmasını istemiş ancak kaybedilen seçimlerden sonra parti artık bu talebinden vazgeçmiştir. Bu gelişme aslında parti içindeki daha aşırı sağcı ve Avrupa karşıtı grupların partiden ayrılmasıyla ve partinin merkez sağa doğru kayma eğilimiyle de ilgilidir. Bu sürecin ciddiyetini vurgulamak için parti adını "Rassemblement National" (Ulusal Birlik Partisi) olarak değiştirdi. Ancak bu isim değiştirme partinin özünde aşırı sağcı bir parti olduğu algısını ortadan kaldırmamaktadır.

Siyasetin sol yelpazesinde ve Macron'un tam karşısında Jean-Luc Melenchon bulunmaktadır. Melenchon da Macron gibi bir hareketin (La France Insoume – Boyun Eğmeyen Fransa) öncülüğünü yaparak, büyük başarı elde etti. Melenchon bağımsız bir Fransa yanlısı olarak Avrupa Birliği'ne kuşkuyla bakmakta ve Fransa sosyal devletinin ulusal düzeyde korunabileceğini savunmaktadır. Bu pozisyon onu sol yelpazede doğrudan Macron'un rakibi yapmaktadır.

Merkez sağda olan cumhuriyetçilerin ise kendilerine henüz bir pozisyon bulamadığını ve yeniden yapılanma sürecinde olduklarını söyleyebiliriz.

Fransa'daki siyasal yelpaze bir tarafta "ulusal-egemenlik" diğer tarafta "ulus-

11 - Sarı Yelekliler gösterileri, 17 Kasım'da akaryakıt zamları sonrası başlamış, sonrasında bir dizi ekonomik konuda tepkilerin dile getirildiği kitlesel eylemlere dönüşmüştü. Hükümet akaryakıt ve elektrik zamlarını altı aylığına askıya almış ancak Sarı Yelekliler bunu yeterli bulmamıştı. Bunun üzerine hükümet, hareketi yatıştırmak amacıyla altı ay askıya aldığı akaryakıt zammını 2019 yılı için iptal etti (Spiegel Online 2018). Sarı Yelekliler bu zammın geri alınmasını da yeterli bulmadılar ve gösteriler devam etti. 10 Aralık 2018'de Cumhurbaşkanı Macron bir açıklama yapmak zorunda kaldı ve bazı konularda hata yaptığını açıkladı. Ayrıca Sarı Yelekliler'in asgari ücretin artırılması gibi bazı taleplerini kabul etti (Blume 2018).

lararası-bütünleşmeci" politika olarak ayrışmakta ve yeni yapılanmalar da bu alanlara göre pozisyonlarını belirlemektedirler (Ruß-Sattar ve Jakop 2018). Macron'un radikal bir Avrupa Birliği taraftarı olarak cumhurbaşkanı seçilebilmiş olması, diğer ülkelerde de inandırıcı bir liderle ve politika anlayışıyla seçimlerin kazanılabileceğini göstermiştir.

Emmanuel Macron (2017) cumhurbaşkanı seçildikten birkaç ay sonra Sorbonne Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmada Avrupa Birliği ile ilgili düşüncelerini kamuoyuyla paylaştı. Macron'un vizyonu "egemen ve birleşmiş" bir "Avrupa'nın yeniden kurulması"ni öngörmektedir. Bunun için de en büyük desteği Almanya'dan talep etmektedir. Ancak Almanya bu taleplere kısmen ve çekingen bir şekilde yanıt vermektedir. Aslında Macron'un birçok talebi *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında da desteklenen maddeleri içermektedir. Örneğin Macron ekonomi alanında euro bölgesi için AB'nin normal bütçesi yanında bir bütçe oluşturulmasını ve bir maliye bakanının olmasını istemektedir. Ekonomi alanında diğer bir talep ise şimdiden Fransa'da yürürlükte olan finansal işlem vergisinin Avrupa çapında da uygulanmasını kapsamaktadır. Savunma politikasında ise Macron Avrupa ordusunun bir an önce hayata geçirilmesini istemektedir.

Fransa Almanya ilişkilerinde Avrupa Birliği'ne bakış açısı da bir dönüşüme uğramıştır. De Gaulle 1960'lı yıllarda o zamanki Avrupa Topluluğu'nun hükümetlerarası bir yapıya sahip olmasını direktken, diğer ülkeler buna karşı çıkmıştı. Günümüzde ise bu pozisyonun daha sofistike şeklini Angela Merkel Avrupa Birliği'nde hakim yöntem olarak inşa etmiştir. Bu yöntem AB'nin derinleşmesine izin vermekte, ancak karar alma yetkisi büyük oranda Avrupa Birliği Zirvesi'nde, yani ulusal hükümetlerde kalmaktadır. Bu yöntem euro krizinden sonra inşa edilen birçok mekanizmada uygulanmaktadır. Macron aslında Almanya'nın daha kontrol edilebilir olması için Avrupa Birliği genişlemesinin ulusüstü yetkilerle ilerlemesini istemektedir. Yani kararların karar alma sürecinde AB yasama organlarında oy birliğinden ziyade nitelikli oy çokluğuyla alınmasını tercih etmektedir (Hacker 2017).

Bu tartışma biraz da Donald Trump'ın dış ve savunma politikalarında AB'yi sıklıkla eleştirmesinden kaynaklanmaktadır. Macron'un diğer talepleri ise

terörizme karşı daha iyi mücadele edebilmek için bir “Avrupa savcılığının” kurulması, Avrupa iltica kurumunun oluşturulması ve doğal afetlere karşı daha etkin mücadele edecek bir “Avrupa sivil koruma merkezinin” kurulmasından oluşmaktadır.

Almanya¹²

Almanya’da Avrupa’yla ilgili geniş çaplı pozitif bir uzlaşma bulunmaktadır. 2017 Federal Parlamento seçimlerinde SPD, CDU/CSU, FDP ve Yeşiller AB’yi koşulsuz desteklerken, Sol Parti de desteklemekle birlikte AB’nin radikal bir reform sürecine ihtiyacı olduğunu düşünmektedir. Tek AB karşıtı parti ise ilk kez 90’dan fazla milletvekiliyle parlamentoya giren Alternative für Deutschland – Almanya için Alternatif (AfD) partisidir. Almanya’da hükümet CDU/CSU ve SPD koalisyonundan oluşmakta ve Angela Merkel’in¹³ başbakan olduğu kabinede sosyal demokrat Olaf Scholz hem başbakan yardımcılığını hem de maliye bakanlığını yürütmektedir.

Olaf Scholz Humboldt Üniversitesi’nde yaptığı bir konuşmada sosyal demokrasinin Avrupa vizyonunu kamuoyuyla paylaştı. Bu vizyonun bazı maddeleri şunlardan oluşmaktadır:

Genel olarak Avrupa Birliği küçük detay konuları konuşmaktan vazgeçmeli ve büyük önemli konular üzerinde durmalıdır. Bunun için bir Avrupa kamusal alanına ihtiyaç vardır. Somut olarak AB’de ortalama ücretin % 60’ından az olmayacak bir asgari ücret ile ilgili ortak bir yasal çerçevenin oluşturulması ve euro bölgesi için bir bütçenin belirlenmesi talep edilmektedir. AB’nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası’nın güçlendirilmesi için Fransa’nın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi üyeliğinin Avrupa Birliği’ne ve buna karşılık da Avrupa Birliği Birleşmiş Milletler Büyükelçiliği’nin de daimi olarak Fransa’ya verilmesi önerilmektedir (Scholz 2018). Elbette ki bu öneri Fransa tarafından olumlu karşılanmamaktadır.

12-*Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 6.1, S. 129-131.

13- Angela Merkel 7 Aralık 2018’de yapılan CDU kurultayında 18 yıl parti başkanlığından sonra tekrar aday olmadı ve yerine Annegret Kramp-Karrenbauer seçildi (taz 2018). Yeni başkanla partinin Avrupa politikasının büyük bir değişime uğrayacağı düşünülmektedir.

Avrupa Birliği’nin Genişlemesi¹⁴

Avrupa Birliği’nin genişlemesiyle ilgili güncel son durum şu şekildedir:

- Üyelik için beş aday ülke bulunmaktadır: Türkiye, Sırbistan, Makedonya, Karadağ ve Arnavutluk
- Türkiye, Sırbistan ve Karadağ ile üyelik müzakereleri başlamıştır
- Bosna-Hersek ve Kosova üyelik için potansiyel aday ülkeler
- Aday ülke olan İzlanda 2015’te adaylık başvurusunu geri çekmiş bulunmaktadır
- Üye olabilmek için Kopenhag Kriterleri’ni karşılamak ve bütün üye ülkelerin üyeliği onaylaması gerekmektedir (Europäische Union 2018).

Türkiye AB ilişkileri *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında da belirtildiği gibi çok önemli bir konuma sahip olmasından dolayı, burada son gelişmeler hakkında biraz daha ayrıntılı bilgi vermek doğru olacaktır. Türkiye’nin son yıllarda AB ile üyelik müzakeresinin ilerlemediği ortadadır. Türkiye siyaseten ağırlığını zaten üyelikten çok Gümrük Birliği’nin genişletilmesine vermiş bulunmaktadır. Ankara Gümrük Birliği’ne tarım ve hizmet sektörünün dahil edilmesini ısrarla istemektedir. Çünkü bu genişlemenin Türkiye ekonomisine bir ivme kazandıracığı varsayılmaktadır. Ancak AB Türkiye’nin hukukun üstünlüğünden gittikçe uzaklaştığını, temel haklar ve ifade özgürlüğünün kısıtlandığını gerekçe göstererek Gümrük Birliği’nin genişletilmesine 2018 yazında karşı çıkmıştır. AB resmi olarak Türkiye ile üyelik müzakerelerini sonlandırmamaktadır. Çünkü AB hem Türkiye’yi tamamen kaybetmek istememekte hem de Mülteci Antlaşması’nın devam etmesini istemektedir. Buna karşın 2018 AB dönem başkanlığı yapan Avusturya ya da bir sonraki Avrupa Komisyonu başkanı olması beklenen Alman muhafazakar Manfred Weber de Türkiye ile üyelik sürecinin sona erdirilmesini isteyen önemli aktörler arasında bulunmaktadır. Angela Merkel ve Emmanuel Macron Türkiye ile müzakerelerin resmen sonlandırılmasını istememekle birlikte, yukarıda açıklanan gerekçelerle müzakerelerin ilerlemesini de engellemektedir. AB üye ülkelerinden Türkiye’nin üyelik sürecine en büyük destek Polonya’dan gelmektedir.

14- *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölümler: 3, S. 42; 4.5, S. 110-111.

Aday ülkelerde yapılan Eurobarometre anketleri ilginç sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. “Sizin için ülkenizin AB üyeliği iyi bir şey midir yoksa kötü bir şey midir?” sorusuna verilen yanıtlar ülkelere göre farklılık göstermektedir. Buna göre: Arnavutların % 90’ı iyi sadece % 3’ü kötü, Makedonya’da % 52 iyi % 7 kötü, Karadağ’da % 56 iyi % 13 kötü, Sırbistan’da % 40 iyi % 3’ü ise üyeliğin kendileri için kötü sonuç vereceğini ifade ederken % 29 oranında ne iyi ne de kötü olacağı sonucu öne çıkmıştır. Bu sonuca göre genel olarak aday ülkelerin halkları AB üyeliğini olumlu karşılamaktadır. Türkiye’de ise durum çok farklıdır. Uzun süre AB üyeliğine çok yüksek olan destek, son anketlerde farklı sonuçlanmıştır. Buna göre Türkiye’de insanlar olası bir AB üyeliğini %29 oranında olumlu bulurken % 29 oranında ise olumsuz yönde değerlendirmişlerdir. Bu sonuç son zamanlarda yaşanan tartışmaların bir devamı olarak görülebilir (Eurobarometer März 2018: 80-82).

Sosyal Avrupa¹⁵

Avrupa Komisyonu Roma Antlaşmaları’nın 60. yıldönümü kapsamında Mart 2017’de bir beyaz kitap yayınlarak Avrupa’nın geleceği ile ilgili tartışma sürecini başlattı. Beyaz Kitap (Europäische Kommission 2017a) gelecek ile ilgili farklı senaryolar içermektedir. Bununla birlikte Komisyon beyaz kitaba ilaveten beş ayrı konuda tartışma önerisi de hazırlamıştır. Bu tartışmalardan biri de Avrupa bütünleşmesinin sosyal boyutunu ele almaktadır (Europäische Kommission 2017b).

Bu tartışmanın devamında Kasım 2017’de Göteborg’da yapılan Adil İstihdam ve Büyüme Sosyal Zirvesi’nde Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi ve Komisyon’un imzaladığı “Avrupa Sosyal Haklar Sütunu” kabul edilmiştir. Avrupa Sosyal Birliği yönünde yapılan bu önemli beyan ile 1987’de yürürlüğe giren Avrupa Tek Senedi’nden beri bütünleşme sürecinde ekonomik derinleşmenin (iç pazar, euro) sosyal boyutun önünde olduğu yönündeki eleştiriler giderilmeye çalışılacaktır. Bu açıdan aşağıda kısaca bu yeni Sosyal Haklar Sütunu değerlendirilecektir.

İlkel olarak mevcut Lizbon Antlaşması’nda da yer alan bu sosyal hakların

15-Avrupa ve Sosyal Demokrasi el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 2.5, S. 31-37.

somutlaştırılarak hayata geçirilmesi taahhüt edilmiştir. Bu haklar *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında yer alan taleplerle bağdaşmakta ancak birçok konuda eksik kalmaktadır.

Sosyal Haklar Sütunu 20 temel ilkeyi kapsamaktadır. AB’nin tüm organları, üye ülkeleri ve sosyal partnerleri bu ilkeler doğrultusunda hareket edeceklerini beyan etmiştir. Bu alanda AB en fazla bir çerçeve çizebilecektir, asıl sorumluluğun ise yine ulusal düzeyde kalacağı garanti edilmektedir. Sosyal Haklar Sütunu’nun yasal bağlayıcılığının olmaması da yapılan en önemli ilkel eleştiriyi oluşturmaktadır. AB’nin yetkisi daha fazla, belirlenen ilkeler kapsamında ülkelerin yaptıkları ilerlemeleri bir değerlendirmeye tabi tutarak gözlemek ve bunun sonucunda da bu ilerlemenin açıklanmasını kapsamaktadır. Sosyal Haklar Sütunu üç boyuttan oluşmaktadır. Bunlar fırsat eşitliği ve istihdam piyasasına erişim, adil çalışma koşulları, sosyal güvence ve sosyal alana eklenmeyi içermektedir. Bu haklardan bazıları şunlardır:

- Gençlere “dört ay içinde hizmet içi eğitim faaliyeti, mesleki eğitim yeri, staj yeri ya da uygun bir iş olanağı sağlanması hakkı” olacaktır. Ülkeler aynı zamanda bu iş olanaklarının güvensiz çalışma koşullarına yol açmasını önleyeceklerdir.
- Ödenen “asgari ücretin makul olması” ve uygun fiyata bir çocuk bakımının olmasının garanti altına alınması gerekmektedir. Bakımla yükümlü olanlar için esnek çalışma saatleri uygulaması hakkı istenmektedir.
- Çalışanlar “makul bir sosyal güvence” altında olmalıdır. Emekli sandığına prim ödeyenler emekli olduklarında “makul bir emekli maaşı” almalıdır. Herkes iyi bir sağlık sistemine ve evde bakıma erişiminin olması hakkına sahiptir (Europäische Kommission 2017b).

Bütün bu hakların yasal bağlayıcılığı olmalıdır ve bunları hayata geçirebilmek için de yeterince bütçe ayrılmalıdır. Yoksa Avrupa Birliği’nin içinde olduğu meşruiyet krizi bu tip yumuşak yöntemlerle zor aşılabilecektir. AB genelinde gençlerin neredeyse % 20’sinin ve Yunanistan, İspanya ve İtalya’da da % 40’ının işsiz olduğu düşünülürse, gençlerin geleceğin AB’sine pek de olumlu bakamayacaklarını söyleyebiliriz. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra ilk kez, şimdiye kadar en iyi eğitime sahip olan genç kuşak büyük olasılıkla

ebeveynlerinden daha kötü yaşam koşullarına sahip olacaktır. *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında savunulduğu gibi AB, Sosyal Haklar Sütunu'na ayrıca bir Avrupa İşsizlik Sigortası'nın oluşturulması yönünde bir maddeyi dahil etseydi, o zaman AB yurttaşlar için çok daha olumlu bir yere sahip olabilirdi (SPD Bundestagsfraktion 2018).

Avrupa 2020 Stratejisi¹⁶

Avrupa 2020 Stratejisi'nin hedefi "akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme" olarak belirlenmiş olsa da, *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında da belirtilmiş olduğu gibi, stratejinin odak noktasında ekonominin rekabet gücünü artırmak yerine, daha sosyal ve sürdürülebilir büyüme konularının ön plana çıkartılması Avrupa refahının geliştirilmesi açısından daha uygun bir strateji olabilirdi. Avrupa 2020 Stratejisi'nin eurostat 2018 verilerine göre nasıl bir gelişme sergilediği aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Avrupa 2020 ana göstergeleri, AB-28, 2008 ve 2013-2017								
Alan	Göstergeler	2008	2013	2014	2015	2016	2017	Hedef
İstihdam	İstihdam oranı, 20-64 yaş grubu, hepsi (% nüfus)	70,3	68,4	69,2	70,1	71,1	72,2	75,0
	İstihdam oranı, 20-64 yaş grubu, kadın (% nüfus)	62,8	62,6	63,5	64,3	65,3	66,5	-
	İstihdam oranı, 20-64 yaş grubu, erkek (% nüfus)	77,9	74,3	75	75,9	76,9	78	-
ArGe	ArGe'nin GS-YH'deki payı (%)	1,84	2,02	2,03	2,04	2,03	-	3,0
İklim değişikliği ve enerji	Sera gazı emisyonu (1990=100)	90,6	80,4	77,4	78,0	77,6	-	80,0
	Yenilenebilir enerjinin enerji tüketimindeki payı (%)	11,1	15,2	16,1	16,7	17,0	-	20,0

16- *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 4.2, S. 94-95.

Eğitim	Okulu bırakanlar (18-24 yaş grubu,%)	14,7	11,9	11,2	11,0	10,7	10,6	< 10,0
	Yükseköğretim/Üniversite eğitimi (30-34 yaş grubu, %)	31,2	37,1	37,9	38,7	39,1	39,9	>40,0
Yoksulluk ve sosyal dışlanma	Yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski olanlar (AB 27, milyon insan)	116,1	121,6	120,8	117,8	116,9	-	96,2*
*20 milyon daha az insan (Eurostat 2018:9)								

Beş alandan oluşan stratejinin istihdam ve eğitim alanları belirlenen hedefe büyük oranda yaklaşmıştır. AB'de istihdam oranı 20-64 yaş grubu için % 72'yi geçmiş ve % 75 hedefine çok yaklaşmıştır. Eğitim alanında ise, okulu diploma almadan bırakanların sayısı 18-24 yaş grubunda % 10'nun biraz üzerinde olsa da belirlenen % 10'nun altına çekme hedefine büyük oranda yaklaşmıştır. İklim değişikliği ve enerji alanında ise belirlenen hedefe ulaşmak için daha fazla çaba gösterilmesi gerekmektedir. ArGe alanında 2008 seviyesinin üzerine neredeyse çıkılmamış ve bu alanda strateji başarısız olmuştur. Yoksulluk ve sosyal dışlanma alanında da yaşanan ekonomik kriz kendini göstermiş ve yoksulların sayısının yirmi milyon azaltılmasında hiçbir gelişme yaşanmamıştır (Eurostat 2018). Bu da stratejinin odak noktasının yanlış seçildiği eleştirisini getiren sosyal demokratları ve sendikaları haklı çıkarmaktadır (Leschke 2016).

Eurobarometre Anketlerine göre AB'nin Durumu¹⁷

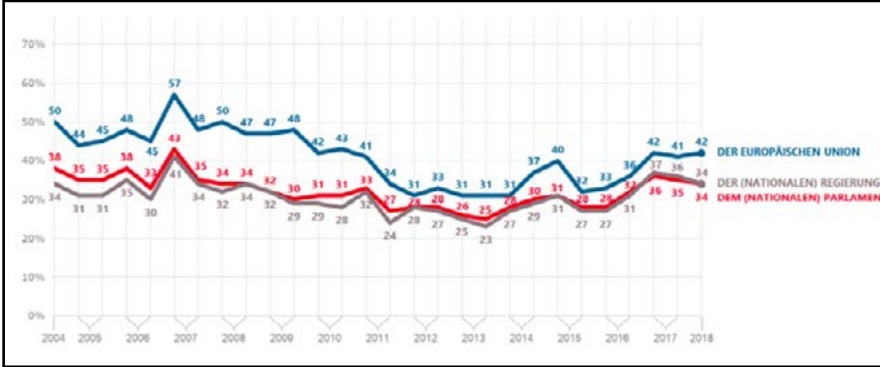
Bahar 2018'de hem AB'ye üye ülkelerde hem de aday ülkelerde yapılan Eurobarometre (Eurobarometer 2018) anketine göre; AB'nin genel durumunun sanılanın tersine iyi olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Ankete göre Avrupalıların % 83'ü yaşamlarından memnun olduklarını belirtmektedir. Bu oran ülkeden ülkeye büyük fark göstermekte ve örneğin Romanya'da bu rakam % 57 iken Danimarka'da % 99'u bulmaktadır. AB üye ülkelerinden

17- *Avrupa ve Sosyal Demokrasi* el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 6, S. 127-144.

sadece Bulgaristan ve Yunanistan'da bu rakam % 47 ve % 48 ile ortalamanın çok altında olmaktadır.

Eurobarometre verilerine göre Avrupa Birliği'ne duyulan güven ulusal hükümet ve ulusal parlamentoların her zaman üzerinde seyretmiştir. En son 2018 verilerine göre Avrupalıların % 42'si AB'ye ve % 34'ü de ulusal hükümet ve parlamentoya daha fazla güvenmektedir. Bu oranlar aslında AB'nin halk arasında görece yüksek bir desteğe sahip olduğunu gösterse de ulusal düzeyde var olan Avrupa karşıtı söylemin önemsiz olduğu sonucuna ulaşamayız.

Soru: Hangi kuruma daha fazla güven duyuyorsunuz?

Mavi: Avrupa Birliği (Europäische Union)

Gri: Ulusal Hükümet (Nationale Regierung)

Kırmızı: Ulusal Parlamento (Nationales Parlament)

(Eurobarometer 2018: 43)

“Sizin için AB ne anlama geliyor?” sorusuna yurttaşların % 52'si “AB'nin her yerine seyahat edebilme, her yerde okuyabilme ve çalışabilme özgürlüğü” yanıtını vermektedir. Euro ve barış % 36 ile ikinci sırada, kültürel çoğulculuk ise %29 ile üçüncü sırada gelmektedir. Avrupa Birliği'nin yeterince demokratik meşruiyete sahip olmadığı tezini biraz çürüten bir sonuç da Avrupalıların % 55'inin “Avrupa düzeyinde daha fazla kararın alınması” yönünde görüş bildirmeleri olmaktadır.

Avrupa Birliği Bütçesi¹⁸

Avrupa Birliği bütçesi 2018 yılı için yaklaşık 160 milyar eurodan oluşmaktadır (Europäische Kommission 2018b). Bu yüksek bir rakam olarak görüldüğü de AB'nin milli gelirinin sadece % 1'i kadardır. Bütçenin ana kalemleri yaklaşık şu şekilde paylaştırılmaktadır.

Sürdürülebilir büyüme: Doğal kaynaklar	60 milyar euro
Ekonomik, sosyal ve bölgesel uyum	55 milyar euro
Büyüme ve istihdam için rekabet edebilirlik	22 milyar euro
Küresel Avrupa	10 milyar euro

AB bütçesi kapsamında sürekli aralıklarla yapılan bir tartışma da hangi ülkelerin bütçeye ödediklerinden daha fazla aldıklarıyla ilgilidir. Bu bağlamda sıkça Doğu Avrupa ülkelerinin bütçeden en fazla net pay aldıkları vurgulanmakta ve neden bu ülkelerin yine de gittikçe milliyetçi bir yöne kaydıkları, neden AB'ye daha fazla minnettar olmadıkları tartışılmaktadır.

Doğu Avrupa ülkelerinin aldıkları net transfer çok önemli olmakla birlikte ekonomist Thomas Piketty'nin de vurguladığı gibi bu ülkeleri bütçe transferleri sayesinde disipline etme çabaları hem doğru değildir hem de basit bir hesaplama yöntemine dayanmaktadır. Thomas Piketty'nin hesaplarına göre örneğin Polonya 2010-2016 yılları arasında AB bütçesinden aldığı net paranın neredeyse iki katını Batı'ya göndermiş bulunmaktadır. Bu para transferi Batılı şirketlerin Polonya'da elde ettikleri kazançtan oluşmaktadır. Başka bir ifadeyle söylemek gerekirse AB'nin Batı ülkelerinin Polonya'da yaptıkları yatırımdan elde ettikleri kar Polonya'nın AB'den aldığı paranın neredeyse iki katını oluşturmaktadır (Kaiser 2018).

18- Avrupa ve Sosyal Demokrasi el kitabında ağırlıklı olarak ilgili bölüm: 3.3, S. 73-77.

Kaynakça

BBC (2018): Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU, 10.12.2018.

<https://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>

Blume, Georg (2018): Macrons Mea Culpa, Spiegel Online, 11.12.2018.

<http://www.spiegel.de/politik/ausland/emmanuel-macron-was-seine-zugestaendnisse-an-die-gelbwesten-bedeuten-a-1243023.html>

DGB (2018): Griechenland: Die soziale Krise geht weiter! Klartext Nr. 29, 31.8.2018.

<https://www.dgb.de/themen/++co++59c730b4-acef-11e8-942e-52540088cada>

Eurobarometer (2018): Die öffentliche Meinung in der Europäischen Union Standard-Eurobarometer 89 Frühjahr 2018, März 2018.

<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/83547>

European Commission (2018a): Brexit Negotiations: What is in the Withdrawal Agreement, Brussels, 14 November 2018.

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-6422_en.htm

Europäische Kommission (2018b): EU jährlicher Haushaltslebenszyklus: Zahlen.

http://ec.europa.eu/budget/annual/index_de.cfm?year=2018

Europäische Kommission (2017a): Weißbuch zur Zukunft Europas. Die EU der 27 im Jahr 2025 – Überlegungen und Szenarien. 1.3.2017.

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/weissbuch_zur_zukunft_europas_de.pdf

Europäische Kommission (2017b): Reflexionspapier zur sozialen Dimension Europas, 26.4.2017.

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_de.pdf

Europäisches Parlament (2018a): Die Fraktionen im Europäischen Parlament, 11.12.2018.

<http://www.europarl.europa.eu/about-parliament/de/organisation-and-rules/organisation/political-groups>

Europäisches Parlament (2018b): Europawahl 2019 - Parlament soll nach Brexit kleiner werden, 8.2.2018.

<http://www.europarl.europa.eu/austria/de/aktuell-presse/meldungen/meldungen-2018/februar-2018/pr-2018-februar-9.html>

Europäischer Rat (2018): Rechtsakte: Beschluss des Europäischen Rates über die Zusammensetzung des Europäischen Parlaments, 19.6.2018.

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7-2018-REV-1/de/pdf>

Europäische Union (2018): EU-Erweiterung – Stand der Dinge.

https://europa.eu/newsroom/highlights/special-coverage/enlargement_de

Europäische Union (2017): Europäische Säule sozialer Rechte.

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_de.pdf

Eurostat (2018): Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 strategy.

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/9087772/KS-02-18-728-EN-N.pdf/3f01e3c4-1c01-4036-bd6a-814dec66c58c>

Frankfurter Rundschau (2018): May wird von Merkel empfangen, 11.12.2018.

<http://www.fr.de/politik/brexit-may-wird-von-merkel-empfangen-a-1636279>

Hacker, Björn (2017): Zuckerbrot. Macron tut der künftigen deutschen Regierung mit seinen Europaplänen nicht weh. Internationale Politik und Gesellschaft, 29.9.2017.

<https://www.ipg-journal.de/regionen/europa/artikel/detail/zuckerbrot-2317/>

Kaiser, Arvid (2018): Warum Osteuropäer die wahren Nettozahler sind. manager magazin, 17.1.2018.

<http://www.manager-magazin.de/politik/europa/europaeische-union-piketty-sieht-osteuropa-als-nettozahler-a-1188230-2.html>

Leschke, Janine (2016): Zwischenbilanz und Verbesserungspotenziale der Europa 2020 Strategie. WSI Mitteilungen 2016, S. 66-69.

https://www.boeckler.de/wsimit_2016_01_leschke.pdf

Macron, Emmanuel (2017): "Initiative für Europa". Rede gehalten am 26. September 2017 an der Pariser Sorbonne-Universität.

https://de.ambafrance.org/IMG/pdf/macron_sorbonne_europe_integral.pdf?23641/4be243b705d8068173926eeb032184acc4a1f073

Pagoulatos, Georg (2018): Greece: On a new "mission impossible"?, Friedrich Ebert Stiftung, Athens Office, September 2018.

<http://library.fes.de/pdf-files/bueros/athen/14658.pdf>

Ruß-Sattar, Sabine ve Sara Jakop (2018): Unruhe im System: Seit Macrons Wahl wandelt sich die französische Parteienlandschaft. DGAP Analyse Nr. 2, Mai 2018.

<https://dgap.org/de/article/getFullPDF/30853>

Schildberg, Cäcilie u.a. (2014): Europa und Soziale Demokratie. Lesebuch der sozialen Demokratie 4. Friedrich-Ebert-Stiftung.

<http://library.fes.de/pdf-files/akademie/10933.pdf>

Scholz, Olaf (2018): „Ein starkes, ein souveränes, ein gerechtes Europa liegt in unserem ureigenen Interesse“. Rede zu Europa an der Humboldt-Universität zu Berlin, 28.11.2018.

<https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Re-den/2018/2018-11-28-Europarede-HU-Berlin.html>

SPD Bundestagsfraktion (2018): Aufbruch für Europa – Zeit zu handeln. 4.6.2018.

<https://www.spdfraktion.de/system/files/documents/position-aufbruch-fuer-europa.pdf>

Spiegel Online (2018a): Katarina Barley zur SPD-Spitzenkandidatin gewählt, 9.12.2018.

<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/spd-waehlt-katarina-barley-und-udo-bullmann-zu-spitzenduo-fuer-europawahl-a-1242748.html>

Spiegel Online (2018b): Macron fürchtet neue Krawalle bei „Gelbwesten“-Protesten, 6.12.2018.

<http://www.spiegel.de/politik/ausland/frankreich-regierung-fuerchtet-neue-krawalle-bei-gelbwesten-protesten-a-1242188.html>

Süddeutsche Zeitung (2018): EU-Kommission verklagt Polen wegen Zwangspensionierung von Richtern, 24.9.2018.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/eu-kommission-polen-eugh-1.4142645>

taz (2018): CDU und nun? 8.12.2018.

<http://www.taz.de/!5557587/>

Zeit Online (2017): EU-Kommission verklagt Ungarn, Tschechien und Polen, 7.12.2017.

<https://www.zeit.de/politik/ausland/2017-12/eu-kommission-verklagt-ungarn-tschechien-und-polen>

Künye

Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği, Türkiye Temsilciliği

Cihannüma Mahallesi Mehmet Ali Bey Sk. 10/D5

34353 Beşiktaş-İstanbul / Türkiye

Tel: +90 212 310 82 37

contact@festr.org

www.festr.org

Sorumlu

Yasemin Ahi

© FES Türkiye, 2018

Yazar Hakkında

Tamer İbuğa, 1970 Avanos doğumlu. 2001'de Hamburg Hochschule für Wirtschaft und Politik'ten mezun oldu. 2001'den 2007'ye kadar Hamburg'da STK'larda göç üzerine çalıştı. 2008-2017 arasında Akdeniz Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde ilk önce proje koordinatörlüğü yaptı ve son beş yılda da AB ve Almanya ile ilgili dersler verdi. Çevirmen ve serbest araştırmacı.

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni

Emrah Onur Karataş